

אבא אבן בהלווייה

נזאם מזהיר, בעל תוכן אינטלקטואלי ניכר, אך בלתי־מרגש ובלתי־משכנע. בעל כושר־ניסוח צירצילי, ללא העומק הנפשי של צירציל. מתקשה להכניס לנאומיו רגש, גם כשהוא משתדל לעשות זאת. נחשב על כן לאדם קר ורחוק מן הבריות, אם כי במגע מקרוב משתנה תדמית זו במיקצת.

אבן הוא אחד ממנסחי־המדיניות ופרקליטי־המדיניות המוכשרים ביותר בעולם, אך אינו מדינאי היוצר מדיניות חדשה. כשרונו הבלתי־רגיל מתמצה בטיעון מבריק למען מדיניות, המתקבלת בעיקרה על־ידי אחרים.

מוח סקרני, רענן, ממושע — אך בלתי־מקורי.

★ ★ ★

● **ענייני פנים:** אבן הוא בוודאי אדם דמוקרטי לפי חינוכו ומיבנתו הנפשי. אם יגיע לשלטון, יוכל להתמסר רק לצד המדיני־החיצוני, ויצטרך להשאיר את ענייני־הפנים לזולתו. כלומר: לפינחס ספיר.

★ ★ ★

● **ענייני חוץ:** אף שהוא נחשב ל"יונה" בה"א הידיעה, אבן הוא למעשה נץ מובהק. האשלייה של מתינותו נובעת מן העובדה שכשר־חוץ חייב הוא לעסוף את דיעותיו בנוסחות שיתקבלו על דעת יידיים זרים. מבחינה זאת הוא דומה לדין ראסק, שר־החוץ האמריקאי האחרון, שהיה נץ קיצוני, אך נחשב במולדתו במשך זמן רב ליונה ול־פשרן. משה שרת היה נתון במצב דומה.

תהילתו של אבן באה לו מהצלחתו המזהירה להפריך טענות הערבים, להתקיים בצורה מוחצת ולהשיב מלחמה שערה בכל הניירות הבינלאומיות. כישרון זה הוא ההיפך מן הרושם להבנת נקודת־ההשקפה הערבית, ולעיצוב מדיניות־שלום הלוקחת בחשבון את רגשותיהם. אבן כלל אינו מסוגל לכך.

יתכן כי קיצוניותו של אבן, מאז מלחמת ששת־הימים, נובעת בחלקה גם מן הצורך להתחרות באנשי־צבא כמו דיין ואלון, ולהפריך את הרושם שהוא דיפלומט ותרן ופשרן. אך מעבר לכל טכסיס, אבן הוא אדם בלתי־מתאים לניהול מדיניות־שלום — אלא במיקרה שייווצר לחץ בינלאומי חמור ביותר לשלום כפוי.

★ ★ ★

● **סיכוייו להגיע לשלטון:** קלושים. אין לו שום קבוצת־לחץ מפלגתית משלו. למעשה יוכל להגיע לשלטון רק במיקרה אחד: שגולדה מאיר תרד מן הבמה, ושפינחס ספיר ירצה להחזיק בשלטון המעשי מבלי לקבל על עצמו את תואר ראש־הממשלה. בי־מיקרה זה יהיה אבן בעיני ספיר מועמד אידיאלי, מכיוון שיהווה מחסום בפני אלון ודיין, מבלי להפריע לו בניהול ענייני־הפנים. מה גם שאבן לא יוכל מעולם להיות בלתי־חלוי ממנו.

משום כך, טעות היא לפסול מראש את האפשרות כי מועמדותו של אבן תעלה במפתיע בשעה מתאימה. למרות ההתקפות השיטתיות עליו מחוגי הימין הקיצוני, אבן נהנה מאוצר רוח גנונים של פופולריות בקרב ההמונים, הרואים בו התגלמות המסורת היהודית של גדו־היעם הטוענים בפני הגוים.

סיכום: האיש שלא הוזכר

גם אם גולדה מאיר תקבל לידיה את התפקיד לפי שעה, כפתרון־ביניים עד להכרעה בוועידה של מפא"י שתכנס אחרי הבחירות הקרובות, תישאר מועמדותם של כל המתחרים האחרים בעינה.

עצם מהותה של תקופת־מעבר כזאת תחריף את כל הניגודים ביניהם, תגביר את מאבקו של כל אחד מן המועמדים.

נוסף על החמישה עשוייה להתגבש בתודעת ההמונים מועמדותו של אדם אחד, שכמעט ולא נזכר בימים האחרונים, אף שהוא מתאים אולי לכהונה בתקופה זו יותר מכל המועמדים הרשמיים, כאדם שקול וכמדינאי המקובל על הכל:

השם: יצחק רבין (לשעבר רביצ'וב).
הגיל: 47 (השבוע היה יום הולדתו).

אין ספק שאם יגיע לשלטון עליון, יתרוקנו המוסדות הדמוקרטיים מתוכנם, וכי הוא ישלוט בסיגנון גוליטסי.

★ ★ ★

● **ענייני חוץ:** שוחרי־שלום רבים מאמינים כי דיין הוא האדם היחיד במדינה המסוגל לבצע מדיניות של שלום, ואף לתת פקודה של נסיגה. הם רואים בכמה ממעשיו ובהכרזותיו סימנים לכך שאכן הוא מתכוון ללכת בדרך זו, כשהיה בשלטון, אך שהוא מסתיר זאת לפי שעה, לפי שיטת דה־גול.

תקוה זו אין לה על מה לסמוך, זולת מישאלת בעליה. איש אינו יודע כמה רוצה דיין, וקרוב לוודאי שגם דיין עצמו אינו יודע זאת כיום. אין לו גישה מגובשת לשום בעייה שבטוח ארוך. גישתו ה"ליברלית" בשטחים היא פתרון זמני לבעייה מעשית. היא נועדה להרגיע את הערבים ולמנוע את הצטרפותם לאירגוני־הטרור. הכרזותיו על הנכונות להחזיר "הרבה, הרבה שטחים" נועדה אף היא לפתור בעייה מעשית ומיידית: לרכוש אהדה בארצות־הברית, ותמיכה אמריקאית במועמדותו.

אפילו רצה דיין לעלות על דרך של שלום, לא היה יכול לעשות זאת, מכיוון שיוכל להגיע לשלטון רק בעזרת אנשי ארץ־ישראל השלמה, הדתיים וגח"ל. הוא יוכל להשתחרר מתמיכה זו רק בדרך של דיקטטורה, כפי שעשה דה־גול, אחרי שהגיע לשלטון בעוד רת הפאשיסטים הצרפתיים.

אף שאין כל בטחון מראש מה היה עושה דיין אילו הגיע לשלטון, רבים יותר הסיכויים כי ינקוט קו אנטי־ערבי, סיפוחיסטי ונחלגי — קו התואם את אופיו ואת עברו.

★ ★ ★

● **סיכוייו להגיע לשלטון:** שיליים, בעתיד הנראה לעין. העתון הארץ, שהפך את עצמו לשופר של דיין, הנחיל לו מכה חמורה כאשר פירסם, בשבוע שעבר, כי במישאל שנערך מטעמו זכה דיין ב־45% מן הקולות, לעומת 35% של אלון (אליהם מתווספים עוד כ־10% שניתנו לכפיר, אבן וכו').

כדי להתגבר על ההתנגדות העקשנית של מנגנון המפלגה וכל בעלי־המאה של המיסד, זקוק דיין לתמיכה ציבורית שתעלה על 75%. כך אירע במאי 1967.

סיכוייו של דיין לעלות לשלטון קשורים, איפוא, בהתהוות מצב־חירום קיצוני, אחריה של ערב־מלחמה.

אבן: מנשיד אידיאלי לזולתו

השם: אבא אבן (לשעבר איבאן).
הגיל: 54.

מקום־הולדה: קייפטאון, דרום־אפריקה (למשפחה יוצאת־ליטא).
גיל העליה: בסביבות 30.

★ ★ ★

● **תכונות:** אינטלקטואל מובהק, בעל השכלה העולה לאין שיעור על זו של כל שאר המועמדים.

בגלל עלייתו המאוחרת, והעובדה שבילה גם חלק רב מזמנו מאז בחו"ל, גרמו לכך שמעולים לא קיבל צביון ישראלי מובהק. סיגנון התבטאותו, גם בעברית, הוא אנגלי בעיקרו, בלתי־מקובל בארץ, ועל כן מעורר לא פעם התנגדות אינסטינקטיבית.

אבן הוא שאפתני ומאוהב בעצמו לא פחות ממתחריו העיקריים. מקיף את עצמו בעושי־מלאכה, אך לא בצוות יועצים ממדרגה ראשונה. רגיש ביותר לביקורת המושמעת עליו.

משה דיין בהלווייה